

Skutkové stavy a případové studie k procvičení praktických postupů

(k tématu opatrovnictví)

Skutkový stav (Konkurence řízení)

Rodina – manželé a dítě žili v České republice do roku 2010. Když bylo dítěti 2 roky, matka se s ním odstěhovala do země X v EU (do země jejího státního občanství). Otec ihned podal návrh na úpravu péče k dítěti k českému soudu a prostřednictvím Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí podal návrh na navrácení podle haagské únosové úmluvy.

Zahraníční soud prvního stupně nařídil návrat dítěte 18. 4. 2011. Matka se vrátila s dítětem zpět do České republiky. Matka podala odvolání – zahraniční odvolací soud zrušil rozhodnutí o navrácení dítěte v dubnu 2012.

Červen 2010 – matka podala návrh na svěření dítěte k soudu ve své domovské zemi. Soud prohlásil, že nemá mezinárodní příslušnost. Při rozhodování též zvažili důvodu rozhodnutí o nenavrácení a prohlásili, že obvyklé bydliště dítěte je v České republice.

Jsou důvody pro nenavrácení dítěte relevantní i pro řízení o úpravě rodičovské odpovědnosti? Pokud ano, v jakém případě?

Srpen 2010 – otec podal návrh na úpravu péče k českému soudu. Květen 2012 – český soud vydal předběžné opatření o úpravě styku otce s dítětem. Matka namítala, že český soud není mezinárodně příslušný pro řízení o úpravě péče. Český odvolací soud deklaroval, že český soud není příslušný.

Července 2012 – matka podala podruhé návrh na úpravu péče k zahraničnímu soudu. Soud jednal jako **druhý v pořadí**. Soud nekontaktoval český soud, který zahájil řízení jako první.

Respektoval zahraniční soud pravidla ohledně překážky litispendence podle čl. 19 Brusel IIa?

Červenec 2013 – zahraniční soud rozhodl, že dítě se svěruje do péče matky. Potvrzeno tamějším odvolacím soudem. Při určení příslušnosti vycházel soud z toho, že řízení bylo zahájeno již v červnu 2010.

Postupoval zahraniční soud správně, když pro určení data zahájení řízení použil již dříve zahájené a ukončené řízení?

Únor 2014 – český Nejvyšší soud rozhodl, že český soud má mezinárodní příslušnost.

Český prvostupňový soud rozhodl o přenesení příslušnosti k zahraničnímu soudu podle čl. 15 Brusel IIa.

Byly splněny všechny podmínky pro přenesení příslušnosti? Bylo to v zájmu dítěte?

V mezidobí zahraniční soud vydal rozhodnutí o styku otce s dítětem v místě bydliště matky (město). Otec se s dítětem stýkal. Po několika řádně proběhlých stycích otec dítě v říjnu 2014 nevrátil a začal se s ním skrývat. Dítěti je 6 let, mělo by zahájit školní docházku v září 2015. Na otce je vydán evropský zatykač, dosud se jej nepodařilo lokalizovat.

Případová studie 1

K Okresnímu soudu v Ostravě Jan Doubek podal dne 10. 6. návrh (který posléze doplnil ústně v protokolu z výslechu ze dne 12. 7.) ze něž plynou tato skutková tvrzení: navrhovatel uvedl, že chce rozvést manželství s Margitou Doubkovou, jež bylo uzavřeno 14. 8. 1992, a navrhuje, aby jí byly děti svěřeny do péče, stanovit výživné nenavrhuje. Dále uvedl, že matka bydlí od roku 2009 v Londýně, on se s rodinou nestýká, neví, jak děti žijí, nemá na ně žádný kontakt, nezná přesnou adresu matky, neví, zda je matka zaměstnaná. Otec si není jist, kterou třídu jeho dcery Klára (1997) a Věra (1999) aktuálně navštěvují. Otec ví, že má matka další dítě nebo děti, neví, o jaké děti se jedná (podle obsahu vyjádření není srozuměn s okolností, že mu svědčí první domněnka otcovství).

Matka ve svém vyjádření k návrhu otce ze dne 14. 3. uvádí, že má kromě výše uvedených nezletilých dětí též ještě jedno malé dítě, neuvádí však, kdo je otcem dítěte, případně zda je její manžel zapsán v rodném listu tohoto dítěte. S rozvodem souhlasí, rovněž tak souhlasí se svěřením všech dětí, výživné nežadá. Matka dále žádá, aby soud nesděloval její adresu otci, protože otec má v Anglii zákaz přiblížení k dětem (toto rozhodnutí však matka nezaslala, protože jí je britské orgány dle jejího sdělení nevydaly údajně s odůvodněním, že zákaz přiblížení se vztahuje pouze na britské území).

Později je zjištěna informace, že poslední dítě Margity Doubkové je chlapec Charles Doubek, který má v rodném listu vydaném britskými úřady uveden jako otce jiného muže než je Jan Doubek.

Návodné otázky:

1. Jak posoudíte podání Jana Doubka ve světle vyjádření jeho manželky Margity?
2. Které řízení (která řízení) ve věci může být (mohou být) vedeno (vedena)?
3. Je pro řízení uvedené (uvedená) v bodu 2 mezinárodně příslušný český soud?
4. Připojte úvahu o právu rozhodném pro řízení uvedená v bodu 3.
5. Pokud je mezinárodní příslušnost českých soudů dána, jak bude soud opatřovat podklady pro rozhodnutí?
6. Jak by soud měl procesně naložit s úpravou poměrů k nezletilému Charlesi Doubkovi?

Případová studie 2

Matka nezletilého podala u Okresního soudu v Náchodě návrh na úpravu péče a výživy pro dobu po rozvodu. Uvedla, že společně s tímto návrhem podala u téhož soudu i žalobu o rozvod. Matka, otec i nezletilý jsou státními občany České republiky, ale dlouhodobě všichni žijí v Irsku, kde se miní zdržovat z pracovních důvodů i do budoucna. Nezletilý tam chodí do školy. Rodiče nevedou společnou domácnost již dva roky.

Případová studie 3

Rodiče nezletilého dítěte podali k Okresnímu soudu v Náchodě společný návrh na schválení právního jednání, které za nezletilého učinil otec a které spočívá v podání výpovědi smlouvy o stavebním spoření. V návrhu uvedli u všech účastníků bydliště v České republice v obvodu Okresního soudu v Náchodě, ale zároveň označili doručovací adresu Kudowa Zdrój, Polsko.

Případová studie 4

Otec nezletilých dětí podal Okresnímu soudu v Jeseníku návrh na změnu péče o nezletilé děti. Uvedl v návrhu, že rodiče jsou rozvedeni, mají dvě vyživovací povinnosti, děti byly pro dobu po rozvodu svěřeny do společné péče rodičů. Nyní již není možné dál společnou péči realizovat, neboť rodiče žijí každý jinde a o děti se společně nestarají. Na základě mimosoudní dohody rodičů je nezletilý syn Adam ve faktické péči otce a nezletilá dcera Bohdana pobývá u své babičky v Polsku, kde studuje víceleté gymnázium. Otec je státním občanem Polska s povoleným trvalým pobytem v České republice, matka i děti mají české státní občanství. Otec navrhuje svěřit obě děti do jeho výlučné péče.

Matka nesouhlasí se svěřením dětí do výlučné péče otce. Uvedla, že souhlasí s tím, aby nezletilá Bohdana dál studovala v Polsku a pobývala u babičky ze strany otce. Nezletilého Adama chtěla do své péče.